

Lublin dnia 27 maja 2022 r.

prof. ucz. dr hab. nauk prawnych Grzegorz Tylec

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Instytut Dziennikarstwa i Zarządzania

Katedra Języka, Retoryki i Prawa Mediów

Recenzja

osiągnięcie naukowych dr Piotra Filipa Piesiewicza sporządzona w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Postępowanie habilitacyjne. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U.2022.574 t.j. z dnia 2022.03.11) stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
  - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub
  - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
  - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Powyższej wskazane wymagania powtórzone zostały w treści § 3 Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego warunkujące nadanie stopnia doktora habilitowanego, Załącznik do Uchwały nr 2/2021 Senatu SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego z dnia 22 stycznia 2021 roku.

Sylwetka Habilitanta i ogólna charakterystyka jego dorobku naukowego

dr Piotr Filip Piesiewicz uzyskał stopień magistra w zakresie nauk prawnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego w dniu 22.03.2000 r. na podstawie pracy magisterskiej pt. „Wolność jako naczelną zasadą Konstytucji RP z 1997 r. Podstawy aksjologiczne, konstrukcja normatywna, środki ochrony” stworzonej pod kierunkiem prof. dr. hab. Mirosława Wyrzykowskiego. Stopień doktora nauk prawnych uzyskał z mocy uchwały Rady Wydziału Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego w Warszawie w dniu 27.09.2007 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Ochrona praw twórcy utworu muzycznego”. Promotorem rozprawy był prof. zw. dr hab. Jacek Sobczak, recenzentami zaś: prof. zw. dr hab. Janusz Barta (Uniwersytet Jagielloński) oraz prof. zw. dr hab. Jan Błęszyński (Uniwersytet Warszawski), Rozprawa została opublikowana pod zmienionym tytułem *Utwór muzyczny i jego twórca* (Wolters Kluwer 2009, ISBN: 9788376013404).

W okresie od 1.10.2000 r. do 31.03.2003 r. Habilitant odbył aplikację sądową w okręgu Sądu Okręgowego w Warszawie, zakończoną złożonym w kwietniu 2003 r. egzaminem sędziowskim. Na podstawie uchwały Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie z dnia 2.11.2007 r. został wpisany na listę adwokatów Izby Adwokackiej w Warszawie.

dr Piotr Filip Piesiewicz w latach 2001-2010 był zatrudniony w Sądzie Najwyższym w Izbie Karnej na stanowisku asystenta sędziego, od 1.10.2005 r. do 30.09.2008 r. był zatrudniony na stanowisku asystent a następnie adiunkta w Wyższej Szkole Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego w Warszawie. Od dnia 1.10.2008 r. został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej (od 2015 r. SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny). Aktualnie Habilitant jest zatrudniony na etacie badawczo-dydaktyczny na Wydziale Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego z siedzibą w Warszawie.

Ocena rozprawy habilitacyjnej

Wybór i sformułowanie tematu pracy

Jako rozprawę habilitacyjną Habilitant przedstawił monografia pt *Prawne i etyczne aspekty reklamy adwokackiej*, Warszawa 2021, wydanej przez Wydawnictwo Wolters Kluwer. Temat rozprawy habilitacyjnej który dotyczy prawnych i etycznych aspektów reklamy adwokackiej dotyka jednego z fundamentów na których oparto zasady wykonywania zawodu adwokata. Rozkwit technik komunikacyjnych we współczesnym społeczeństwie doprowadził do zakwestionowania ukształtowanych na przestrzeni ostatnich dwóch wieków zasad komunikacji marketingowej członków korporacji adwokackiej. Ukształtowane w prawie Unii Europejskiej zasady dotyczące przekazywania informacji handlowych musiały wywołać pytania dotyczące aktualności ukształtowanych w przeszłości zakazów reklamy adwokackiej. Dorobek polskiej nauki prawa w zakresie problematyki reklamy adwokackiej jako takiej nie jest znaczny. Opracowania w tym zakresie w większości mają charakter historyczny. Jako zupełnie nieopracowany jawi się aspekt dotyczący ograniczeń reklamy adwokackiej w świetle prawa Unii Europejskiej. Recenzowane opracowanie jest jak się wydaje najbardziej obszernym i wielowątkowym studium dotyczącym reklamy adwokackiej jakie powstało dotychczas w polskim piśmiennictwie prawniczym. Z tych też względów wybór tematu uznaję za istotny i uzasadniony i stwierdzam jednocześnie, że treść pracy zgodna jest z jej tytułem.

Nowość osiągnięcia naukowego i jego wkład w rozwój dyscypliny naukowej

Analiza dorobku naukowego habilitanta wskazuje, że w jego dotychczasowym dorobku naukowym znajdują się tylko trzy opracowania naukowe, które jedynie pośrednio dotyczą zagadnienia objętego zakresem monografii habilitacyjnej. Są to oczekujący na opublikowanie rozdział w monografii : *Piaskowska O., Piesiewicz, P., Ensuring access to legal information in the digital age as the implementation of the right of access to justice. Polish perspective on the impact on access to justice and legal education [w:] Teaching Legal Education in the Digital Age, red. A. Thanaraj, K. Gledhill, Routledge 2022* oraz dwa artykuły w czasopisach naukowych: *Piesiewicz P., Problematyka zakazu reklamowania się podmiotów leczniczych oraz lekarzy w świetle Kodeksu Etyki Lekarskiej, prawa krajowego oraz prawa unijnego, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2019/3, s. 122-144; Piesiewicz P., Odpowiedzialność dyscyplinarna lekarza za zaniechanie udzielenia pomocy, „Medyczna Wokanda” 2012/4, s. 137-146; Zestawiając wskazane powyżej*

teksty z monografią habilitacyjną stwierdzić należy, że nie są one w monografii nawet w części powtórzone. Recenzowana monografia stanowi nie tylko pogłębienie ale również istotne uzupełnienie badań i wniosków tam zawartych. Mając na uwadze przedstawione we wstępie pracy tezy badawcze oraz szczegółowe pytania badawcze oraz zawarte na łamach rozprawy wywody, monografię habilitacyjną Piotra Filipa Piesiewicza uznać należy za zakresowo odmienną w stosunku do jego pozostałego dorobku naukowego oraz za osiągnięcie stanowiące znaczący wkład w rozwój dyscypliny naukowej.

Cele badawcze i metodologia pracy

Głównym celem pracy, jak zostało to opisane w jej wstępie, było „ustalenie, czy zasady etyki adwokackiej dotyczące problematyki reklamy adwokackiej są zgodne z obowiązującym prawem i jakie są tego konsekwencje”. Tak sformułowany główny cel pracy wymagał dokonania analizy zagadnień pośrednich takich jak: miejsce etyki adwokackiej w polskim systemie prawnym, proces kształtowania się etyki adwokackiej w aspekcie historycznym, analiza zakazu korzystania z reklamy adwokackiej w aspekcie historycznym, ograniczenia rozpowszechniania informacji handlowej i reklamy adwokackiej w prawie Unii Europejskiej, ograniczenia reklamy adwokackiej w systemach prawnych wybranych państwach obcych.

Główną hipotezą recenzowanej rozprawy stało się twierdzenie, że określony w zasadach etyki adwokackiej formalny zakaz korzystania z reklamy i pozyskiwania klientów nie uwzględnia obowiązujących współcześnie przepisów prawa stanowionego oraz nie bierze pod uwagę zmian zaistniałych w przestrzeni masowego komunikowania w tym m. in. w współczesnych sposobów pojmowania reklamy jako takiej. Tak sformułowanej głównej hipotezie badawczej towarzyszyło siedem następujących szczegółowych hipotez badawczych: zawód adwokata powinien posiadać ugruntowane zasady etyczne, które powinny być jednoznaczne; normy etyki mogą być i są kształtowane pod wpływem stanowiska judykatury; zakres znaczeniowy pojęcia reklamy nie może nastąpić w oderwaniu od znaczenia tego pojęcia na gruncie właściwej mu dyscypliny naukowej; rozumienie pojęcia „reklamy adwokackiej” zmieniało się w toku historycznego rozwoju; przepisy prawa unijnego mają wpływ na wykorzystywanie zawodu adwokata jako zawodu regulowanego; zawód adwokata odgrywa specyficzną rolę w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości co jest uzasadnieniem dla wprowadzenia określonych ograniczeń w korzystaniu z reklamy przez adwokatów; na samorządzie adwokackim określającym zasady etyki adwokackiej ciąży obowiązek uwzględniania prawa powszechnie obowiązującego w tym także unijnego.

Wobec tak postawionych tez pracy sformułowane zostały następujące pytania badawcze: czy możliwe jest wytyczenie w miarę ścisłych i jasnych granic przekazów reklamowych jakimi mogliby posługiwać się przedstawiciele palestry oraz czy istnieje taka potrzeba? Czy prawo Unii Europejskiej wpływa na standardy etyczne obowiązujące przedstawicieli zawodu adwokackiego? Jak rozwiązywać problem ewentualnej sprzeczności między normami prawa stanowionego a normami etyki adwokackiej; co kryje się pod pojęciem „reklama” na gruncie innych niż prawo dyscyplin naukowych. W treści pracy, w podsumowaniu każdego z rozdziałów oraz w zakończeniu całej pracy odnaleźć można szereg interesujących wniosków, które potraktować można jako odpowiedzi na różnorodne pytania badawcze, które, stawiał sobie Autor przygotowując rozprawę. Niestety nie zostały one w sposób wyczerpujący wyliczone we wstępie pracy. Z korzyścią dla całej pracy byłaby bowiem nieco bardziej obszerna, zarysowana we wstępie syntetyczna prezentacja szczegółowych pytań badawczych, na które Autor będzie poszukiwał odpowiedzi.

Użyte w pracy metody badawcze oraz ich dobór zostały szczegółowo opisane przez Autora we wstępie pracy. Niestety Autor opisał i uzasadnił jedynie dobór tradycyjnych metod charakterystycznych dla nauki prawa (metodę gramatyczną, metodę porównawczą, metodę opisową). We wstępie pracy brak jest odniesień do stosowanej przez Autora metody empirycznej, która pozwoliła na skonfrontowanie treści norm prawnych z praktyką ich stosowania w życiu społecznym. Wykorzystanie tej metody zwykle przyczynia się do doskonalenia rozwiązań prawnych oraz poszukiwania propozycji jego modyfikacji w celu pogodzenia rzeczywistości z oczekiwaniami społecznymi. W oparciu o tę metodę więc w głównej mierze Autor zbudował rozdział IX rozprawy w którym przedstawił propozycje *de lege ferenda*. Mimo, że Autor milczy na ten temat we wstępie pracy to na kartach swej rozprawy posługiwał się on także metodą aksjologiczną, przy pomocy której możliwe stało się wskazanie wartości, jakie prawo ma chronić i udzielenie odpowiedzi, czy rzeczywiście istniejące rozwiązania prawne zapewniają efektywną ochronę wartości jaką jest godność zawodu adwokackiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Autor przygotowując pracę posłużył się całym wachlarzem metod badawczych, które w sposób prawidłowy dobrane zostały to opisu przedstawionych w rozprawie zagadnień. Ten aspekt pracy ocenić należy całkowicie pozytywnie. Na podkreślenie zasługuje rzetelność warsztatu badawczego oraz duża znajomość społeczno-kulturowych aspektów badanych instytucji. Te elementy pracy świadczą niewątpliwie o wartości naukowej prowadzonych rozważań oraz o wadze sformułowanych wniosków.

Konstrukcja pracy oraz jej strona warsztatowa

Recenzowana rozprawa naukowa składa się z dziewięciu rozdziałów poprzedzonych wstępem, zwieńczona jest zakończeniem, oraz bibliografią w które wydzielono spis literatury, spis aktów normatywnych polskich, UE oraz państw obcych, orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE, sądowe orzecznictwo polskie, oraz orzecznictwo korporacji zawodowych (polskich i zagranicznych). Baza źródłowa pracy nie budzi wątpliwości, została przygotowana w sposób prawidłowy i zawiera szerokie odniesienia do literatury polskiej i zagranicznej oraz orzecznictwa sądowego oraz orzecznictwa organów dyscyplinarnych korporacji zawodowych. Jedyna uwaga w tym zakresie dotyczy jednego z podtytułów w bibliografii, który określony został jako „Orzecznictwo korporacji zawodowych”. W mojej opinii Autor posłużył się tu skrótom myślowym a prawidłowy podtytuł tej części powinien brzmieć „Orzecznictwo organów dyscyplinarnych korporacji zawodowych”. Recenzowana monografia zbudowana została w sposób logiczny. Niewątpliwą zaletą pracy jest to, że Autor przedstawił referowaną problematykę szeroko. Nie ograniczył się On do analizowania polskiej rzeczywistości wykonywania zawodu adwokata ale w sposób szeroki odniósł się także do uregulowań, prawa Unii Europejskiej, oraz wybranych państw obcych (Irlandii, Włoch i Francji). W niezbędnym zakresie przedstawiony został także aspekt prawno-historyczny dotyczący prowadzonych w głównym nurcie rozważań. W pracy istnieje także wiele odniesień do piśmiennictwa i regulacji prawnych sformułowanych przez przedstawicieli nauki państw obcych. Te szeroko zakreślone badania zawierające także aspekt prawno-porównawczy znacząco wzbogacają wartość całego opracowania i dają asumpt do poszukiwań właściwego rozwiązania zagadnień prawnych na gruncie prawa polskiego. Jako szczególnie cenne zwieńczenie przeprowadzonych badań ocenić należy zawarte w rozdziale IX monografii uwagi *de lege ferenda*, które zawierają propozycje zmian obowiązujących regulacji prawnych w opisywanym obszarze. Warto podkreślić, że strona formalna pracy nie budzi najmniejszych zastrzeżeń, monografia przygotowana została bardzo skrupulatnie, treść pracy w zasadzie nie zawiera błędów językowych i interpunkcyjnych, przypisy oraz bibliografia także przygotowane zostały w sposób wzorcowy.

Uwagi merytoryczne

Generalnie na akceptację zasługują konkluzje, do których Autor dochodzi w rozprawie. W pierwszej kolejności zgodzić należy się z twierdzeniem, że takie zasady etyki zawodowej, które dzięki ustawowemu odesłaniu są prawnie relewantne odróżnić należy od tego rodzaju zasad etycznych, które nie mając takiego odesłania i są dla systemu prawa obojętne. Za

słuszne uznać należy także konkluzje Autora zgodnie z którą normy etyki zawodowej adwokatów zawsze pozostają powiązane z prawem stanowionym, dopełniając treścią art. 80 ustawy prawo o adwokaturze. W konsekwencji zasady etyki adwokackiej nie mogą być uznane za sprzeczne z przepisami prawa stanowionego. Za sprzeczną z normami prawa stanowionego może być uznana wyłącznie norma prawa stanowionego uzupełniona o treść normy etycznej. Jako słuszne potraktować należy także stwierdzenie, że zakres znaczenia pojęciowego reklamy na gruncie nauki o marketingu nie jest tożsamy z przyjmowanym obecnie zakresem pojęciowym reklamy adwokackiej. Z aprobatą podejść należy także do zaproponowanej przez Autora definicji reklamy adwokackiej (str. 318) oraz z twierdzeniem, że problematyka posługiwania się informacjami handlowymi przez adwokatów jest obecnie związana nie tylko z etyką zawodową ale także z prawidłową implementacją prawa UE. Z aprobatą podejść należy także do stwierdzenia, że regulacja prawna reklamy adwokackiej (§23 Zbioru z 1998 r.) pozostaje w sprzeczności z treścią art. 8 dyrektywy 2000/31/WE oraz art. 24 dyrektywy 2006/123/WE. Odnotować warto także dokonane przez Autora oryginalne usystematyzowanie funkcji jakie pełni adwokacka etyka zawodowa (str. 145 i n.).

Jako szczególnie cenne z perspektywy całokształtu rozważań poczynionych w pracy ocenić należy zaproponowane przez Autora w rozdziale IX pracy rozważania *de lege ferenda* zawierające autorskie propozycje regulacji zagadnienia reklamy adwokackiej w sposób uwzględniający tradycję prawną tego rozwiązania oraz w sposób zgodny z regulacjami prawa UE.

Generalna akceptacja tej pracy nie oznacza, że wywody dotyczące poszczególnych kwestii w całości zasługują na akceptację lub nie wywołują różnorodnych wątpliwości. Niektóre stwierdzenia przedstawione w rozprawie mają charakter dyskusyjny budzą wątpliwości lub niedosyt. Podkreślić należy, że wytknięte usterki mają głównie charakter dyskusyjny. Przynajmniej uważam, że zgłoszone uwagi nie dotyczą zagadnień pierwszoplanowych a więc – w konsekwencji – nie mają zasadniczego znaczenia dla całościowej oceny pracy, która to ocena jest pozytywna. Ponieważ poniższe uwagi mają charakter szczegółowy przedstawiam je w kolejności wynikającej z toku wyводу recenzowanej rozprawy, niezależnie od znaczenia.

W rozdziale I Autor zajął się zagadnieniem etyki zawodowej, w punkcie pierwszym tego rozdziału przedstawił rozważania dotyczące wzajemnej relacji moralności, etyki i etyki zawodowej w punkcie drugim zaś scharakteryzowano obowiązujące w społeczeństwie systemy normatywne. W mojej opinii zagadnienia te przedstawić należało w odwrotnej kolejności gdyż moralność, etyka i etyka zawodowa są przykładami systemów normatywnych

funkcjonujących w społeczeństwie. Na aprobatę zasługuje niewątpliwie to, że Autor w swych rozważaniach odniósł się do wielu systemów normatywnych funkcjonujących w społeczeństwie a system prawny potraktował jako jeden z wielu tego rodzaju systemów. W tej części pracy Autor zrelacjonował m. in. prezentowane w nauce poglądy dotyczące prawa i moralności. Nie dokonał On jednak ich własnej oceny i nie wyraził własnego stanowiska w tej materii. Nie sposób więc na podstawie przedstawionych rozważań zidentyfikować własnych poglądów Autora na temat relacji prawa i moralności. Wskazana wstrzeźliwość Autora w wyrażaniu własnych poglądów w aspekcie filozoficzno-prawnym skutkowałą tym, że przeprowadzone w interesujący sposób rozważania dotyczące relacji różnych systemów normatywnych nie zostały umiejscowione w ramach, głównych nurtów filozofii prawa, którymi są obecnie pozytywizm prawniczy i koncepcje prawa naturalnego. Zwieńczeniem przeprowadzonych rozważań wydaje się tu pogląd Autora, który ogranicza się do stwierdzenia, że należy opowiedzieć się za stanowiskiem pośrednim tj. umiarkowanym kodeksualizmem (s. 61), tego rodzaju stanowisko, może prowadzić do wniosku, że Autor w jakimś zakresie akceptuje koncepcje prawnonaturalnie, niestety nie jest to jednoznacznie wyartykułowane stanowisko.

Filozoficzno-prawne rozważania dotyczące statusu etyki zawodowej w systemie prawa stanowionego warto było poszerzyć o analizę dokonaną z perspektywy przywoływanej obecnie dość często teorii pozytywizmu prawniczego Herberta Harta oraz koncepcji Ronalda Dworkina. Tego rodzaju odniesienia w znaczny sposób przyczyniłyby się do podniesienia poziomu teoretycznoprawnych rozważań zamieszczonych w pierwszych dwóch rozdziałach pracy, byłby one szczególnie wskazane w miejscu gdzie Autor rozważa zagadnienie wynikające z Konstytucji zagadnienia zamkniętego katalogu źródeł prawa. Do zagadnienia tego nawiązuje wprost „donut theory” Ronalda Dworkina.

Rozważania zawarte w rozdziale I dotyczące charakteru zasad etyki zawodowej i jej znaczenia dla systemu obowiązującego prawa warto było poszerzyć o liczne przykłady orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach dziennikarskich w których Trybunał rozważał znaczenie zasad deontologii zawodu dziennikarskiego oraz odwoływał się do zasad dziennikarskiej etyki zawodowej jako norm postępowania i na ich podstawie kształtował odpowiedzialność prawną dziennikarzy (opisane tu zjawisko przedstawione zostało m. in w opracowaniu J. Sobczaka, *Zmiana paradygmatu wolności środków społecznego przekazu wobec nowych mediów w dobie konwergencji w: Media w erze cyfrowej. Wyzwania i zagrożenia*, Warszawa 2021).

Poszukiwania dotyczące źródeł „godności zawodu” adwokackiego czynione na kartach rozdziału III warto byłoby poszerzyć także o odniesienie do mającego źródła w filozofii klasycznej pojęcia „etosu”.

Wydaje się, że zawarte w rozdziale IV uwagi dotyczące nauki marketingu jako takiego mogłyby być z pracy usunięte bez uszczerbku dla jej wartości. Większość zawartych w tej części pracy rozważań ma charakter odtwórczy i ogranicza się jedynie do zrelacjonowania istniejącego w tej mierze piśmiennictwa. Wydaje się, że tytuł punktu 2 rozdziału IV zamiast „Marketing” powinien być nazwany „Pojęcie reklamy w nauce marketingu”. Podpunkt 2.1 rozdziału IV zamiast prostego opisu pojęć promocji i komunikacji marketingowej powinien zmierzać w kierunku porównania tych zjawisk z pojęciem reklamy oraz wykazania ich różnic i podobieństw. W części w której Autor przedstawia różne definicje legalne pojęcia reklamy sformułowane na użytek konkretnych aktów prawnych zabrakło szerszego odniesienia do pojęcia reklamy którym posługuje się art. 16 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Autor na stronie 247 i 248 co prawda przywołuje orzecznictwo SN w którym dokonano interpretacji pojęcia reklamy, przytacza on także definicje sformułowane przez przedstawicieli doktryny (m in. E. Nowińską i A. Krausa i F. Zola) nie wskazuje on jednak, (a czego można się jedynie domyślać), że definicje te zostały sformułowane w odniesieniu do pojęcia reklamy uregulowanego w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. W pracy brak jest także odniesień do znaczenia zasad etyki adwokackiej w kontekście art. 16 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji z którego wynika, że czynem nieuczciwej konkurencji jest w szczególności reklama sprzeczna z dobrymi obyczajami. Ciekawe mogłyby okazać się rozważania dotyczące tego na ile zasady etyki zawodowej kształtują sposób interpretacji klauzuli generalnej, której przykładem jest wskazana wyżej regulacja prawna oraz czy wskazany przepis, przy jego właściwej interpretacji, mógłby zastąpić konieczność odwoływania się do zasad etyki adwokackiej w powyższym zakresie.

W rozdziale VII przedstawione zostały uwagi dotyczące regulacji prawnej reklamy adwokackiej w wybranych państwach europejskich. Przeprowadzając swe rozważania prawno-porównawcze Autor nie wyjaśnił jednak na ile opisywane, swoiste dla każdego z państw obcych zawody prawnicze mogą być porównane z funkcjonującym w Polsce zawodem adwokata. Dla przykładu, analizowane w monografii regulacje prawne dotyczące reklamy w Republice Irlandii, które przytacza i analizuje Autor, odnoszą się do „usług prawniczych” jako takich. Autor nie wyjaśnia niestety jakie konkretnie zawody prawnicze mieszczą się w tym pojęciu i na ile wymieniony w tej części pracy zawód solycytora jest

podobny do zawodu adwokata w Polsce. Dokonane w tej części pracy cenne uwagi dotyczące systemów prawnych państw obcych zyskałyby na wartości gdyby poprzedzone były krótkim wyjaśnieniem dotyczącym istniejących w danym państwie profesji prawniczych ze wskazaniem na ich podobieństwa i różnice w odniesieniu do konstrukcji zawodu adwokata w Polsce.

Sporządzający niniejszą recenzję nie podziela poglądu Autora odnośnie jego propozycji *de lege ferenda*, zgodnie z którym projektując nowe regulacje prawne zgodne z prawem UE powinniśmy nadal posługiwać się pojęciem „reklamy” zamiast przyjętego w aktach prawa UE pojęcia „informacji handlowej”. Kluczem do uniknięcia chaosu związanego z przyjęciem tego nowego pojęcia byłoby właściwe jego zdefiniowanie i powiązanie go z pojęciem reklamy rozumianej jedynie jako element tego szerszego pojęcia jakim jest informacja handlowa.

Wnioski

Przechodząc do oceny zawartości merytorycznej pracy stwierdzić należy, że oceniana rozprawa jest oryginalnym dziełem, wyraźnie wzbogacającym dorobek polskiej nauki. Lektura pracy daje dowód na to, że jej Autor jest inteligentnym, kompetentnym badaczem, który w polu swoich dociekań porusza się z dużą swobodą, prezentując bardzo dobrą znajomość analizowanej problematyki. Autor w toku swych dociekań przyjmuje krytyczne stanowisko zarówno wobec źródeł, jak również wobec opinii innych autorów. Poglądy te analizuje i poddaje w wątpliwość, podziela, bądź odrzuca, jeśli nie wytrzymują krytyki. Praca dowodzi dużej wiedzy Autora oraz jego wysokiej sprawności intelektualnej. Na szczególne uznanie zasługuje fakt, że w wyniku przeprowadzonych badań Autorowi udało się osiągnąć wymierny efekt badawczy, którym jest stwierdzenie braku zgodności polskich obowiązujących regulacji prawnych w zakresie reklamy adwokackiej z prawem UE oraz przedstawić oryginalną propozycję zmiany przepisów prowadzących do osiągnięcia zgodności polskich regulacji prawnych z prawem UE w analizowanym zakresie. W mojej opinii docenić należy przede wszystkim odwagę Autora, który podjął trud pracy badawczej w tak skomplikowanej materii oraz zdecydował się zakwestionować zgodność obowiązujących regulacji prawnych w zakresie reklamy adwokackiej z prawem UE. Wysiłek badawczy, który zainwestował Habilitant zaowocował stworzeniem wartościowego opracowania naukowego wzbogacającego dorobek polskiej doktryny prawa posiadającego jednocześnie praktyczny wymiar aplikacyjny.

Osiągnięcie naukowe Habilitanta, którym jest monografia pt „Prawne i etyczne aspekty reklamy adwokackiej”, Warszawa 2021, (598 s.) napisane jest bez błędów merytorycznym, reprezentuje wysoki poziom merytoryczny i znacząco wzbogaca dorobek polskiej nauki prawa, jako takie zasługuje na pozytywną ocenę. Postawione w rozprawie habilitacyjnej tezy zostały postawione prawidłowo oraz w sposób logiczny dowiedzione. Forma i treść pracy pozwalają twierdzić, że Autor posiada umiejętność samodzielnego identyfikowania problemów badawczych, ich usystematyzowania oraz rozwiązywania. Poprawna pod względem metodologicznym oraz merytorycznym analiza poszczególnych zagadnień objętych tematem pracy niewątpliwie istotnie poszerzyła dotychczasowy stan wiedzy. Biorąc pod uwagę wagę dociekań, ich rozmiar oraz ich użyteczność stwierdzić należy, że wymienione osiągnięcie naukowe stanowi znaczny wkład Habilitanta w rozwój dyscypliny naukowej.

Ocena pozostałego naukowego dorobku publikacyjnego Habilitanta

Uwagi ogólne

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk prawnych dr Piotr Filip Piesiewicz opublikował łącznie 42 prace naukowe na co składają się:

- a) monografia pt. *Prawne i etyczne aspekty reklamy adwokackiej*, Warszawa 2021;
- b) autorskie i współautorskie artykuły naukowe (26) z czego 7 to publikacje współautorskie;
- c) rozdziały w opracowaniach zbiorowych (15), z czego tylko jeden z nich to opracowanie współautorskie. Dwie pozycje stanowiące rozdziały w opracowaniach zbiorowych nie zostały jeszcze opublikowane ale zostały przyjęte do publikacji, oba oczekujące na publikację teksty stanowią opracowania współautorskie;
- d) Habilitant jest także autorem 22 haseł encyklopedycznych.

Zauważyć należy, że jest to imponujący pod względem ilościowym dorobek naukowy, który został stworzony przez Habilitanta na przestrzeni ostatnich 15 lat, dodatkowo zauważyć należy, że tylko 7 z 26 artykułów naukowych ma charakter współautorski. Tematyka tworzonych przez Autora opracowań naukowych jest bardzo różnorodna i obrazuje szeroki wachlarz zainteresowań naukowych Habilitanta.

Znacząca większość opublikowanych artykułów naukowych Habilitanta wydana została w czasopiśmie naukowych znajdujących się na ministerialnej liście. Artykuły wydane w latach 2019 -2021 były opublikowane w czasopiśmie których punktacja wygląda

w sposób następujący: 2 artykuły zamieszczone w czasopismach za 100 pkt: „Law Teacher” i „Globalization and Health”; 1 artykuł w czasopiśmie za 70 pkt: „Państwo i Prawo”; 1 artykuł w czasopiśmie za 40 pkt: „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”; 2 artykuły w czasopismach za 20 pkt: „Klinika - Czasopismo Fundacji Uniwersyteckich Poradni Prawnych” oraz „Zbirnik Naukovih Prac' Harkivs'Kogo Nacional'Nogo Pedagogičnogo Universitetu imeni G. S. Skovorodi. Pravo”; 2 artykuły w czasopiśmie z spoza listy MNiSW „*Quaderni di Conciliazione*” - po 5 pkt

W latach 2007 – 2018 Habilitant publikował swoje teksty w renomowanych polskich czasopismach naukowych jak: 3 artykuły w „*Europejskim Przeglądzie Sądowym*”, 1 artykuł w „*Studiach Prawniczych (PAN)*”, 3 artykuły w „*Palestrze*”, 1 artykuł w „*Studiach prawnoustrojowych*”, 2 artykuły w „*Themis Polska Nova*”, 1 artykuł w „*Orzecznictwie Sądów Polskich*”, 1 artykuł w „*Zeszytach Naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej*”, 1 artykuł „*Ius Novum*”, 1 artykuł w „*Studiach z Prawa Publicznego*”, 2 artykuły w „*Zeszytach Naukowych KUL*”, 1 artykuł w „*Studiach i Analizach Sądu Najwyższego*”, 1 artykuł w „*Środkowoeuropejskich Studiach Politycznych*”.

Wymagania jakie współcześnie stawia się przed habilitantami są dość wysokie, dla oceny dorobku naukowego znaczenie mają m. in. wskaźniki dotyczące cytowalności. Na stronie Google Scholar indeksacji podlegają tylko te publikacje Habilitanta, które opublikowane zostały od roku 2017 r. Wskaźniki naukometryczne wyliczone więc na tej stronie uwzględniają jedynie publikacje z ostatnich lat (od 2015 do 2022). Całkowita liczba cytowań to 19. Z uwagi jednak, że wyniki Google Scholar dotyczą jedynie lat 2015-2022 a Habilitant publikuje od roku 2007 uznać należy, iż te wartości nie są miarodajne dla oceny dorobku naukowego Habilitanta.

Stworzone przez Habilitanta opracowania naukowe pogrupować można w ramach sześciu różnych pól tematycznych takich jak: prawo autorskie i prawa pokrewne, ochrona danych osobowych, prawo reklamy, prawo nowych technologii, ochrona praw człowieka oraz zagadnienia związane z dydaktyką prawniczej.

Kierunki badawcze Habilitanta

a) Prace z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych

Prace z tego nurtu dotyczą m. in. zagadnień: ochrony utworów architektonicznych, utworów muzycznych, roszczeń z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych i osobistych, dzieł

osieroconych, konfliktu prawa do informacji oraz praw autorskich. Zwrócić należy szczególną uwagę na występującą w kilku przypadkach bezdyskusyjną nowość podejmowanej przez Habilitanta w obszarze polskiej doktryny prawa problematyki, dotyczy to opracowań poświęconych: *problematyce dzieł osieroconych (Godziwa rekompensata i jej dochodzenie w odniesieniu do dzieł osieroconych (art. 35(8) ust. 5 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych)* („Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2018/3, s. 32-46) ; *problematyce konfliktu prawa własności i praw autorskich do dzieła muzycznego (Podmiot praw rzeczowych do substratu materialnego (corpus mechanicum) dzieła muzycznego w: Nowe technologie dowodowe a proces karny. Konferencja Sędziów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego, red. L. Gardocki, J. Godyń, M. Hudzik, L.K. Paprzycki, Warszawa 2007, s. 159-170)*, *problematyce egzekucji z autorskich praw majątkowych: (Materialnoprawne aspekty egzekucji z praw autorskich i praw pokrewnych. Uwagi na tle art. 18 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (opubl. w: Studia z postępowania egzekucyjnego, red. A. Góra-Błaszczkowska, Sopot 2018, s. 169-182) i Wymagalna wierzytelność z autorskich praw majątkowych jako przedmiot egzekucji w postępowaniu cywilnym („Zeszyty Naukowe KUL” 2018/3, s. 75-91) oraz problematyce mediacji na gruncie ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i pokrewnymi (Médiation in intellectual property law disputes. Problems of implementations of directive 2014/25/EU („Quaderni di Conciliazione 2020/12, s. 261-281)*

W obszarze prac z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych wymienić należy następujące pozycje: *Problematyka autorskich roszczeń majątkowych o zaniechanie oraz o usunięcie skutków naruszeń w przypadku naruszenia praw do utworu architektonicznego* („Palestra” 2015/11-12, s. 54-64), *Dochodzenie odszkodowania na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3a i 3b pr. aut. ze szczególnym uwzględnieniem wykładni pojęcia „stosowanego wynagrodzenia”* („Palestra” 2018/1-2, s. 78-89), glosa do wyroku SN z dnia 10.11.2017 r., V CSK 41/14 („Orzecznictwo Sądów Polskich” 2018/11, s. 9-31); glosa aprobująca do uchwały Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 15.03.2018 r., III CZP 105/17; *Narrowcasting w miejscach użyteczności publicznej* („Środkowoeuropejskie Studia Polityczne” 2008/2, s. 175-188); *Liability for unlawful making protected works available to the public and for providing hyperlinks to such works on social networking websites* („Ius Novum” 2018/4, s. 131-144); *Podstawowe rodzaje muzycznych umów publishingowych (muzycznych umów wydawniczych)* („Themis Polska Nova” 2011/1, s. 288-306); *Charakter prawny i zakres zezwolenia na rozporządzanie i korzystanie z opracowania utworu* („Palestra” 2018/6, s. 5-13); *Dopuszczalność zmian w utworze architektonicznym w świetle ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych* („Studia Prawnoustrojowe” 2018/39, s. 283-297); *artykule Przepięstwo naruszenia autorskich praw osobistych z art. 115 ust. 3 Ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych w świetle zasady określoności* („Studia Prawa

Publicznego" 2018/2, s. 29-48). *Graffiti - work of art or a form of destruction of architectural objects* (opubl. w: *Between Freedom and Anarchy*, red. M. Duchowski, E. Sekuła, Warszawa 2011, s. 225-223; współautorstwo z J. Sobczakiem); *Wymiana plików muzycznych za pośrednictwem sieci komputerowej a swobodny dostęp do informacji* (opubl. w: *Obywatelskie prawo do informacji*, red. T. Gardocka, Warszawa 2008, s. 329-344); *Audiodeskrypcja jako forma realizacji przez producenta utworu audiowizualnego prawa do udziału w życiu kulturalnym przez osoby z dysfunkcją wzroku* („Europejski Przegląd Sądowy" 2018/10, s. 28-34).

b) Prace z zakresu ochrony danych osobowych

W tym polu badawczym mieszczą się następujące opracowania: Przetwarzanie danych osobowych pacjenta a odpowiedzialność prawnokarna [w:] *Medyczne prawo karne*, red. T. Gardocka, D. Jagiełło, Warszawa 2016, s. 68-79; Przetwarzanie danych o stanie zdrowia w podmiotach leczniczych w ramach udzielanych świadczeń zdrowotnych a odpowiedzialność prawnokarna za naruszenie przepisów o ochronie danych osobowych [w:] *Nowe medyczne prawo karne*, red. T. Gardocka, D. Jagiełło, Warszawa 2021, s. 95-110; Urządzenia i aplikacje mobilne monitorujące funkcje fizjologiczne a problematyka ochrony danych wrażliwych o stanie zdrowia w świetle regulacji europejskich i polskiej ustawy o ochronie danych osobowych [w:] *Problemy prawne na styku sportu i medycyny*, red. T. Gardocka, D. Jagiełło, Warszawa 2015, s. 118-128), oraz procesowym (Ustalenie danych osobowych sprawcy naruszenia dóbr osobistych w Internecie celem dochodzenia ich ochrony w postępowaniu cywilnym, „Zeszyty Naukowe KUL" 2018/2, s. 277-289; we współautorstwie z dr O. Piaskowską).

c) Prace z zakresu prawa reklamy

Wskazanego zagadnienia dotyczy m. in. monografia *Prawne i etyczne aspekty reklamy adwokackiej* (Warszawa 2021) oraz następujące artykuły naukowe: *Zmiany w zakresie regulacji podawania do publicznej wiadomości informacji o zakresie i rodzajach udzielanych świadczeń zdrowotnych* (opubl. w: *Zdrowie: problem medyczny, prawny, polityczny*, red. T. Gardocka, Poznań-Warszawa 2012, s. 279-290) oraz *Problematyka zakazu reklamowania się podmiotów leczniczych oraz lekarzy w świetle Kodeksu Etyki Lekarskiej, prawa krajowego oraz prawa unijnego* („Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego" 2019/3, s. 122-144); *Wideobloger jako podmiot dostarczający audiowizualną usługę na żądanie a problem nieoznaczonych przekazów handlowych (reklama, sponsorowanie, lokowanie produktu)* (opubl. w: *Między Klio a Themis. Księga dedykowana Profesorowi Jackowi Sobczakowi*, red. J. Adamowski, T. Wallas, K. Kakareko, Warszawa 2016, s. 770-779).

d) Prace z zakresu prawa nowych technologii

W czwartym polu badawczym mieszczą się następujące opracowania naukowe: *Zarys problematyki odpowiedzialności cywilnej za naruszenie dóbr osobistych w postaci wpisów umieszczanych na forach internetowych* („Państwo i Prawo” 2019/10, s. 91-104); *Problematyka naruszenia dóbr osobistych w postaci czci a udostępnianie treści pochodzących od osób trzecich za pośrednictwem hiperlinków* (Studia Prawnicze (PAN”) 2018/2, s. 91-114; *The Real or Virtual World- Legal Norms in Virtual Worlds* (opubl. w: *Norm and Truth*, red. M. Piechowiak, Poznań 2008, s. 19-203) oraz *Przestępstwo w wirtualnym świecie* (opubl. w: *Aktualne zagadnienia prawa karnego materialnego i procesowego*, red. L. Gardocki, Warszawa 2009, s. 95-110).

e) Prace z zakresu ochrony praw człowieka

Kwestie związane z prawami człowieka były przedmiotem rozważań w następujących opracowaniach: *Prawo własności intelektualnej jako prawo człowieka* (opubl. w: *Dylematy praw człowieka*, red. T. Gardocka, J. Sobczak, Toruń 2009, s. 188-197); *Pojęcie „uchodźcy” w rozumieniu ustawy z dnia 13 lipca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jego wykładnia w orzecznictwie sądów administracyjnych* (opubl. w: *Uchodźcy w Polsce i Europie - stan prawny i rzeczywistość*, red. T. Gardocka, J. Sobczak, Toruń 2010, s. 188-197; *Institucja przewlekłości postępowania. Wprowadzenie do problematyki* (tekst we współautorstwie z dr O. Piaskowską), *Korzystanie z uprawnień procesowych przez stronę a przewlekłość postępowania sądowego* (opubl. w: *Przewlekłość postępowania sądowego*, red. O. Piaskowska, P. Piesiewicz, Warszawa 2018, s. 45-57); *El rol del Abogacía durante la pandemia. Covid-19: la perspectiva polaca*, „Quaderni di Conciliazione” 2020/14, s. 379-394; *Prawo do zawarcia związku jednopłciowego jako wyraz poszanowania prawa do ochrony życia prywatnego i rodzinnego*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2018/5, s. 13-22).

f) Prace dotyczące dydaktyki prawniczej

Zagadnień o tej tematyce dotyczą następujące pozycje: *Rethinking of law schools in times of systemic change. How to bring law school into twenty-first century? Polish perspective* („Zbiornik Naukovih Prac' Harkivs'Kogo Nacional'Nogo Pedagogičnogo Unlversitetu Imeni G. S. Skovorodi. Pravo” 2019/30, s. 126-153), *Peer tutoring in clinical legal education as a learning community building method* („The Law Teacher” 2021; *Komunikacja interpersonalna w wirtualnej poradni prawnej. Zarys problematyki* („Klinika” 2020-2021/29-30, s. 3-8; we współautorstwie z dr O. Piaskowską a także dwa oczekujące na publikację rozdziały w pracach zbiorowych we współautorstwie z dr O. Piaskowską, tj. *Ensuring access to legal information in the digital age as the implementation of the right of access to justice: Polish perspective on the impact on access to justice*

and legal education (ukaze się w: *Teaching Legal Education in the Digital Age*, red. A. Thanaraj, K. Gledhill, Routledge 2022; artykuł przyjęty do publikacji oraz *Schizophrenia and law teaching - rights and obligations of academic teachers towards students afflicted by the illness* (artykuł przyjęty do publikacji w: *Wellbeing and the Legal Academy*, red. E.J. Jones, C. Strevens, Springer 2022; obecnie w trakcie prac redakcyjnych).

Jako niewpisujące się we wskazane powyżej sześć głównych nurtów zainteresowań Habilitanta wymienić należy następujące artykuły: *Odpowiedzialność dyscyplinarna lekarza za zaniechanie udzielenia pomocy* („Medyczna Wokanda” 2012/4, s. 137-146); *Tools for public health policy: nudges and boosts as active support of the law in special situations such as the COVID-19 pandemic*, „Globalization and Health” 2021/17, Article number: 132 (2021); *Rozważania wokół granic penalizacji przestępstwa wprowadzenia do obrotu towarów oznaczonych podrobionymi znakami towarowymi* („Studia i Analizy Sądu Najwyższego” 2009/3, s. 203-225).

Ocena pozostałych osiągnięć Habilitanta

dr Piotr Filip Piesiewicz, obecnie jest zatrudniony na stanowisku adiunkta na Wydziale Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego, jest również wykładowcą na Podyplomowych Studiach Zapobiegania Przestępczości Gospodarczej prowadzonych na Uniwersytecie Warszawskim, w latach 2001-2010 był zatrudniony w Sądzie Najwyższym w Izbie Karnej na stanowisku asystenta sędziego obecnie wykonuje zawód adwokata w ramach którego koncentruje się na bieżącej obsłudze prawnej przedsiębiorców w szczególności w zakresie prawa własności intelektualnej. Ma w swym dorobku także prowadzenie specjalistycznych szkoleń oraz sporządzanie ekspertyz naukowych.

Habilitant był kierownikiem projektu Studencka Poradnia Prawna w ramach Funduszu Rozwoju Badań Naukowych Uniwersytetu SWPS finansowanego ze środków Funduszu Rozwoju Badań Naukowych Uniwersytet SWPS.

Jako członek zespołu brał udział w realizacji dwóch projektów:

- a) dotyczącego opracowania Algorytmów i Rozproszonego Przetwarzania Danych Uniwersytetu SWPS, finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014—2020;
- b) dotyczącego opracowania i wdrożenia systemu ewaluacji dydaktyki wspierającego zarządzanie informacją w Uniwersytecie SWPS w celu doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Prawa, finansowanego w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego POWER

Habilitant wziął udział i wygłosił referaty na 22 konferencjach krajowych oraz 7 konferencjach zagranicznych, był współorganizatorem 6 konferencji o zasięgu ogólnokrajowym, jest członkiem następujących polskich i zagranicznych stowarzyszeń naukowych i akademickich:

Stowarzyszenia polskie:

1. Polskie Stowarzyszenie Prawa Europejskiego
2. Polskie Towarzystwo Naukowe Prawa Prasowego

Stowarzyszenia zagraniczne:

1. The Association of Law Teachers
2. Légal Education Research Network (LERN)
3. Global Alliance for Justice Education (GAJE)
4. International Association of Legal Ethics

Habilitant wziął udział w następujących zagranicznych wyjazdach naukowych:

- Tygodniowy wyjazd badawczy organizowany przez Izbę Karną Sądu Najwyższego, luty 2010 r. - Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu.
- Udział w seminarium „Applying EU Anti-Discrimination Law”, organizowanym przez Academy of European Law: ERA, 19-20.02.2018 r.
- Udział w programie Erasmus+. Wydział Prawa Uniwersytetu w Cagliari (Sardynia, Włochy), gdzie prowadził zajęcia z zakresu mediacji w sprawach własności intelektualnej (2019 r.).

Od roku 2011 Habilitant pełni funkcję sekretarz redakcji czasopisma Themis Polska Nova, jest członkiem zespołu recenzentów czasopisma naukowego „Medyczna Wokanda” oraz czasopisma „Co do Zasady. Studia i Analizy Prawne”.

Podsumowanie

Wyrażam przekonanie, że należy pozytywnie ocenić dokonania dr Piotra Filipa Piesiewicza zarówno na polu nauki, dydaktyki jak i popularyzacji nauki. Wypowiedzi naukowe Habilitanta zawsze reprezentowały wysoki poziom merytoryczny, dotyczyły bardzo różnorodnych zagadnień odnoszących się do wciąż aktualnych oraz ważnych z naukowego punktu widzenia zagadnień, większość z nich ma charakter oryginalny i stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny naukowej. Różnorodność zagadnień, których dotyczą publikacje Habilitanta świadczą o jego erudycji. Prace naukowe Habilitanta są zauważane i cytowane przez innych przedstawicieli doktryny prawa. Z tych względów całokształt dorobku dr Piotra Filipa Piesiewicza należy ocenić wysoko.

Konkluzja recenzji

Mając na uwadze treść art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. Prawo o szkolnictwie wyższym stwierdzam, że:

- Habilitant posiada stopień doktora;
- Habilitant posiada w dorobku opisane i scharakteryzowane powyżej osiągnięcia naukowe stanowiący znaczny wkład w rozwój dyscypliny prawa w tym m. in. monografię pt „*Prawne i etyczne aspekty reklamy adwokackiej*”, Warszawa 2021;
- Monografia pt „*Prawne i etyczne aspekty reklamy adwokackiej*”, Warszawa 2021 autorstwa dr Piotra Filipa Piesiewicza jest rozprawą naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U.2022.574 t.j. z dnia 2022.03.11);
- Habilitant wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni na terenie kraju oraz za granicą.

Jako recenzent, powołany decyzją rady Naukowej Instytutu Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego Panu dr Piotrowi Filipowi Piesiewiczowi, wyrażam przekonanie, że spełnia On wymogi określone w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U.2022.574 t.j. z dnia 2022.03.11) oraz w § 3 Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego warunkujące nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Uwzględniając powyższe oceny wnioskuję o dopuszczenie wniosku dr Piotra Filipa Piesiewicza do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Prof. ucz. dr hab. Grzegorz Tylec